

Nr 20

Av herrar **Petrén** och **von Sneidern**, om förändring av notariebefattningen å medicinalstyrelsens veterinärbyrå till sekreterartjänst.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1920 angående förhöjning av medicinalstyrelsens ordinarie anslag hade medicinalstyrelsen bland annat föreslagit, att notariebefattningen å veterinärbyrån måtte förändras till sekreterartjänst. Som skäl härtill anfördes därvid följande:

"Å ifrågavarande byrå hava ärendenas formella handläggning från och med 1915 års början handhåfts av den å byrån placerade notarien utan annat biträde än av en extra ordinarie amanuens. Denna anordning synes styrelsen av skäl, som här nedan beröras, icke längre vara tillfredsställande. Ärendena å veterinärbyrån äro nämligen av den omfattning och beskaffenhet, att de med nödvändighet påkalla anställandet å byrån av en tjänsteman i andra lönegraden (sekreterare) i stället för den å byrån nu placerade notarien.

Innan styrelsen går att här nedan hos Eders Kungl. Maj:t göra hemställan om vidtagande av åtgärder i förevarande hänseende, har styrelsen ansett sig böra lämna en kortfattad redogörelse över vad i avseende å veterinäradministrationen förekommit före och i sammanhang med den av 1914 års riksdag beslutade omorganisationen av styrelsen, varigenom veterinärärendena förlades under särskild byrå inom styrelsen.

Därvid torde inledningsvis böra omnämnas, hurusom medicinalstyrelsen i underdånigt utlåtande den 10 november 1910 med anledning av det betänkande, som den genom nådigt brev den 13 juni 1908 tillsatta kommittén för omorganisation av styrelsen framlagt i fråga om den centrala veterinäradministrationen, på förekommen anledning hemställde, att veterinärärendena skulle kvarbliva i styrelsen samt för sådant ändamål därstädes inrättas en veterinär byrå, å vilken byrå för bestridande av kansligöromålen borde anställas åtminstone en notarie. Till sagda utlåtande fogades ett särskilt uttalande av styrelsens föredragande för veterinärärenden, medicinalrådet Kjerrulf, vilken på anförda grunder framhöll behovet av en sekreterarbefattning å nämnda byrå.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 3 saml. 7 häft. (Nr 20.)

Sedan frågan angående omorganisation av medicinalstyrelsen vid 1911 års riksdag förevarit utan att vinna lösning, framlade den s. k. departementalkommittén i sitt betänkande av den 31 december 1912 förslag, bland annat, till ordnande av den centrala veterinäradministrationen, gående ut därpå, att veterinärärendena skulle överflyttas till ett kontor i jordbruksdepartementet. Å sagda kontor förordades anställande av en *sekreterare* för veterinärärendenas formella handläggning (se departementalkommitténs betänkande, del II, sid. 183 o. f.). Visserligen är här att märka, att kommittén föreslog, att jämväl de till lantbruksstyrelsen hörande s. k. tuberkulinärendena skulle sammanföras med övriga veterinärärenden å detta kontor, men ingalunda torde kommittén därmed hava avsett, att just dessa jämförelsevis enkla och lätt behandlade, om också till antalet många tuberkulinärenden skulle vara av beskaffenhet att böra, vad kansligöromålen beträffade, handläggas av en andra gradens tjänsteman.

Jämväl medicinalstyrelsen förordade i sitt den 30 september 1913 över departementalkommitténs berörda förslag avgivna utlåtande — i vilket emellertid påyrkades bibehållandet inom styrelsen av de veterinära ärendenas handläggning — att en *sekreterarbefattning* borde inrättas för dessa ärenden.

De särskilda sakkunniga, som av Eders Kungl. Maj:t den 12 september 1913 tillkallades för att verkställa utredning och avgiva förslag till omorganisation av och lönerreglering för medicinalstyrelsen, ansågo sig däremot — *åtminstone för det dåvarande* — icke kunna tillstyrka en sekreterarbefattning för veterinärärendena inom styrelsen — vilka ärenden alltså fortfarande borde därstädes kvarbliva — utan förklarade sig anse, särskilt med hänsyn till den från och med år 1914 inrättade byråveterinärtjänsten i medicinalstyrelsen, det vara tillräckligt med en notariebefattning för dessa ärenden.

I sitt med föranledande av bemälda sakkunnigas förslag avgivna, den 16 januari 1914 dagtecknade utlåtande uttalade sig styrelsen icke direkt i fråga om veterinärärendena inom styrelsen eller om behovet av kanslikrafter för dessa ärendens bestridande och gjorde således i denna del icke någon anmärkning mot de sakkunnigas förslag.

Till styrelsens protokoll i ärendet fogades emellertid ett nytt, särskilt uttalande av medicinalrådet Kjerrulf, i vilket ånyo framhölls behovet av en *sekreterarbefattning*.

I den därefter till 1914 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen (sjätte huvudtiteln) i vad densamma avsågo medicinalstyrelsens omorganisation anförde vederbörande departementschef, bland annat, följande:

Beträffande veterinärbyråns kansliutrustning hölle han för ganska sannolikt, att utvecklingen av de veterinära ärendena komme att framkalla inrättandet av en sekreterartjänst å byrån. För det dåvarande ansågo han sig emellertid oaktat de skäl, som i nyssberörda särskilda uttalande anförts, icke kunna framlägga något sådant förslag. Han föranleddes därtill såväl av medicinalstyrelsens (sistnämnda) och de sakkunnigas utlåtanden som av den omständigheten, att det icke för det dåvarande med säkerhet kunde beräknas, vilken hjälp i det formella arbetet, som kunde lämnas av byråveterinärbefattningen, vilken först från och med år 1914 trätt i verksamhet, vartill komme att hela organisationen av veterinärärendenas ledning tillvidare vore mera provisorisk och sålunda icke borde erhålla andra arbetskrafter än dem, som visade sig vara oundgängligen nödvändiga.

I överensstämmelse med de sakkunnigas och departementschefens sagda uttalanden fattade 1914 års riksdag sitt beslut beträffande kanslikrafter å veterinärbyrå.

Då styrelsen nu ånyo upptager frågan om inrättande av en sekreterarbefattning för bestridande av veterinärärendenas handläggning, har styrelsen så mycket mera skäl härför som behovet av en dylik befattning redan innan den nuvarande organisationen av styrelsen beslutades vid flera tillfällen framhållits.

De av departementschefen anförda skälen för anställandet av en kanslitsjänsteman i första lönegraden å styrelsens veterinärbyrå torde i detta sammanhang böra något närmare beröras. Vad då först angår uttalandet, om att anordningen med en notarie, bland annat, föranleddes av förutnämnda sakkunnigas förslag och jämväl av medicinalstyrelsens däröver avgivna utlåtande, har styrelsen ansett sig nu icke böra underlåta att framhålla, hurusom styrelsen i sitt sagda utlåtande visserligen icke gjort någon anmärkning mot de sakkunnigas förslag i denna del, men dock aldrig uttryckligen återtagit sitt i utlåtandet av den 30 september 1913 gjorda uttalande om hödvändigheten av en sekreterartjänst.

I avseende å den av departementschefen ifrågasatta hjälpen i det formella arbetet från byråveterinärens sida, får styrelsen anföras, att de nu gångna fem år, varunder den nuvarande organisationen av styrelsen ägt bestånd, givit den erfarenheten att, om man än hoppats av byråveterinären få dylik formell hjälp, varmed väl får förstås hjälp vid uppsättande av expeditioner, alltså sekreterarbiträde, så har dock detta hopp icke kunnat i önskad grad förverkligas. Byråveterinären har hittills måst så gott som uteslutande tagas i anspråk för dels det rent veterinärtekniska arbetet, som väl ock lär vara hans egentliga uppgift, bestående i förberedande utredning m. m. av förekommande veterinära fackfrågor, dels ock det statistiska bearbetandet av material i de till styrelsen inkommande veterinära årsberättelserna ävensom rapporter över veterinära tjänsteförrättningar, m. m. På grund härav har för honom ganska ringa tid blivit övrig för biträdande med expeditionernas uppsättning.

Vidkommande slutligen det av departementschefen åberopade förhållandet angående den nuvarande centrala veterinärorganisationens beskaffenhet av ett provisorium, så väntar ännu frågan rörande en omläggning av de veterinära ärendenas centrala ledning på sin lösning, och har styrelsen så sent som den 1 juli 1919 gjort underdånig framställning om utredning rörande möjligheten av ett utbrytande av de veterinära ärendena från styrelsen. Enligt styrelsens uppfattning torde emellertid det sätt, på vilket den centrala veterinäradministrationen nu är ordnad, icke böra utgöra hinder för inrättande av en sekreterartjänst för ifrågasvarande ärenden, då, oberoende av, huruvida dessa ärenden komma att kvarbli i styrelsen eller icke, behov av en dylik befattningshavare föreligger. Departementalkommittén har såsom förut nämnts, jämte det den föreslagit ett särskilt veterinärkontor i jordbruksdepartementet förordat anställandet av en sekreterare (tjänsteman i andra lönegraden).

Under de senaste tiotal åren har veterinärväsendet undergått en stor utveckling. — — — — — Här torde endast böra framhållas, att antalet utgående expeditioner, varom nu är fråga, och som år 1909 voro allenast 623, år 1913 utgjorde 1,508 och år 1914 2,113. Under åren 1915—20 ökades dessa expeditioner väsentligt, och utgjorde 3,518 år

1915, 3,333 år 1916, 3,060 år 1917, 3,547 år 1918, 3,035 år 1919 och 2,796 år 1920 (1/1—30/6), därvid torde böra anmärkas, att under åren 1915 och 1916 ett avsevärt antal expeditioner föranleddes av den då i landet härjande mul- och klövsjukan. Att den inträdda stegringen av de veterinära göromålen icke är att anse som tillfällig utan beroende på stadigvarande förhållanden, torde icke kunna be-
 beivras med hänsyn till de sålunda lämnade uppgifterna. — — — — —

I viss mån belysande torde ock vara antalet av de till medicinalstyrelsens veterinärbyrå under senare år inkomna kungl. brev och ämbetsskrivelser. Dessa voro nämligen, räknade efter veterinärbyråns inbundna exemplar:

1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	(1/1—30/6)
297	150	171	370	338	133	137	326	247	

Även torde böra erinras om, att det jämförelsevis stora antalet av dessa under åren 1912, 1915 och 1916 står i samband med utbrottet av mul- och klövsjukan dessa år. Under övriga år har nämnda sjukdom emellertid ej förekommit inom landet.

Att de veterinärbyrån under åren 1917 och 1918 tillhandakomna nådiga breven m. m. varit jämförelsevis få, står helt säkert i samband med, att in- och utförseln av levande djur, kött och andra animaliska produkter, vilka varuslag ofta föranleda remisser till medicinalstyrelsen, under krigsåren varit ytterst ringa. Siffrorna för år 1919 och 1920 visa emellertid, att ifrågavarande skrivelserns antal nu åter väsentligt ökats.

Vad den kvalitativa sidan av ärendena angår, så är innehållet av de från byrån utgångna expeditionerna, fränsett att bland dem finnas en del enklare, likväl i allmänhet till sitt innehåll mycket skiftande och individuella. I dem ingår också ett förhållandevis avsevärt antal vidlyftiga skrivelser såsom underdåniga utlåtanden, förslag till författningar och författningsändringar, cirkulär m. m. Att så framgent kommer att bliva fallet torde vara högst sannolikt med hänsyn till de nu gällande, ytterst omfångsrika och till sitt innehåll mången gång icke så litet svårtolkade författningar och övriga bestämmelser berörande veterinärväsendet som sådant ävensom köttkontroll, veterinärhygien i övrigt och därmed sammanhängande frågor.

Nya författningar, som komma att ställa anspråk på arbetskrafterna inom styrelsens veterinärbyrå, lära icke heller utebliva. Styrelsen tillåter sig endast erinra om nu föreliggande förslag till förordning angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett m. m.

Av det anförda torde framgå, att den kanslitjänsteman, på vilken den formella handläggningen av de veterinära ärendena ankommer, icke blott bör besitta stor rutin i fråga om expeditionsgöromål — att märka är, att ett stort antal ärenden äro av synnerligen brådskande beskaffenhet (skyndsamma nådiga remisser, år 1919: 58) ävensom att förutom det veterinära medicinalrådet jämväl statsinspektören över köttkontrollen är föredragande av å veterinärbyrån förefallande ärenden — utan även måste vara synnerligen väl förtrogen med dithörande författningar.

Här torde ock böra erinras därom, att Eders Kungl. Maj:t genom skrivelse av den 5 mars 1920 bemyndigat medicinalstyrelsen att medgiva dispens i fråga om

vissa för införsel meddelade föreskrifter (Svensk författningssamling No. 79/1920). Härigenom har jämväl den som sekreterare tjänstgörande notariens ansvar avsevärt ökats.

Genom att avgörandet av dessa mål överflyttats på medicinalstyrelsen har visserligen antalet nådiga remisser minskats, men å andra sidan de från veterinärbyrå utgående expeditionerna ökats.

Antalet av de i anledning av nyssnämnda föreskrift under tiden från och med den 5 mars — till och med den 17 augusti 1920 av medicinalstyrelsens veterinärbyrå meddelade dispenser utgjorde 187, omfattande tillsammans 489 expeditioner.

Det är uppenbart att det, med den omfattning veterinärärendena i styrelsen numera tagit och med den mångfald författningar, som vid uppsättandet av skrivelser å veterinärbyråns kansli skola tillämpas, måste vara till men för ärendenas snabba och noggranna handläggning, om man icke kan påräkna att som främste man på nämnda kansli hava en person, som är fullt förtrogen med här förekommande arbeten och som kan förväntas på platsen kvarbliva någon längre tid. Det är uppenbart, att detta mål mycket bättre skall kunna ernås, om befattningen uppföres i andra lönegraden.

Det framstår således som ett kännbart behov att genom inrättandet av en sekreterartjänst vid styrelsen binda så kvalificerad juridiskt utbildad arbetskraft, att den veterinära ledningen även med avseende på vad densamma i detta hänseende tillkommer måtte kunna fylla sin uppgift och jämväl den kontinuitet i arbetet ernås, som är oundgängligen nödvändig för erhållande av ett gott arbetsresultat."

Vederbörande departementschef har emellertid icke ansett sig kunna ansluta sig till medicinalstyrelsens uppfattning, att det nu borde å den ordinarie staten uppföras en för veterinärärendenas handläggning avsedd sekreterare. Som skäl härtill har man anført (5:te huvudtiteln, sid. 141) *dels* att han icke finner den förebragta utredningen i frågan med tydlighet giva vid handen, att där förekommande ärenden med hänsyn till den formella handläggningen kräva en så kvalificerad kraft som en sekreterare, *och dels* att hela organisationen av veterinärärendenas ledning icke kan anses vara slutgiltigt ordnad.

Sistnämnda omständighet kan väl emellertid i och för sig icke få utgöra något hinder för anställande av sekreterare å veterinärbyrå, därest detta verkligen är behöfligt för ärendenas snabba och behöfliga handläggning. Till belysande av denna fråga må här anföras några siffror, som utvisa huru kansliarbetet å veterinärbyrå vuxit sedan 1913, då medicinalstyrelsen första gång uttalade sig för att en sekreterarbefattning å veterinärbyrå borde inrättas. Antalet utgående expeditioner voro sålunda under år 1913: 1,508, under 1914: 2,113, under 1915 (då mul- och klövsjuka utbrutit): 3,518, under 1916 (då förhållandet var detsamma): 3,333, under 1917: 3,060, under 1918: 3,547, under 1919: 3,035, under 1920 (då mul- och klövsjuka åter uppträtt): 5,430.

Som ovan nämnts var ett av skälen till att de i september 1913 för avgivande av förslag till omorganisation och lönereglering av medicinalstyrelsen tillkallade sakkunniga ansågo sig *för det dåvarande* icke kunna tillstyrka en sekreterarebefattning för veterinärärenden inom styrelsen det, att en byråveterinärtjänst då skulle inrättas. I medicinalstyrelsens ovan refererade skrivelse är emellertid meddelat, att byråveterinären icke i den grad, som man hoppats, kunnat biträda vid uppsättandet av expeditioner, då han alltmera måst så gott som uteslutande tagas i anspråk för dels det rent veterinärtekniska arbetet, som är hans egentliga uppgift. och dels det statistiska bearbetandet av material i till byrån inkomna årsberättelser och rapporter. Även antalet inkomna mål har nämligen avsevärt ökats. Medan deras antal 1913 utgjorde 2,295 har detsamma under de två sistförflutna åren utgjort 4,332 respektive 6,608.

Då byråveterinären sålunda icke vidare kan påräknas för kansliarbetet, utgöres den för detta arbete disponibla personalen av — förutom ett ordinarie och ett extra skrivbiträde — allenast en notarie och en extra tjänsteman. I brist på kvalificerad arbetskraft har som extra tjänsteman anställts en juris studerande vid Stockholms högskola. I övrigt har å båda ifrågavarande befattningar under de senare åren täta ombyten ägt rum. Det torde även för framtiden finnas föga förhoppning att någon mera kvalificerad notarie skall komma att ståna å byrån för någon längre tid, enär en sådan helt naturligt söker att snarast erhålla en sekreterartjänst. Uppenbart torde sålunda vara, att det endast genom inrättandet av en sekreterartjänst å veterinärbyrån blir möjligt att få nödig kontinuitet och erforderliga kvalifikationer hos den, som närmast har att svara för kansliarbetet å denna byrå, vilket med hänsyn till ärendenas art ofta måste ombesörjas med stor skyndsamhet. I detta sammanhang må också erinras, att arbetet å veterinärbyrån är mycket maktpåliggande, då många å densamma förekommande ärenden äro av den största betydelse för landets jordbruk. Det synes sålunda finnas mycket goda skäl för att framställningen om förändring av notariebefattningen å veterinärbyrån till sekreterartjänst bifalles.

Den ökning i medicinalstyrelsens utgiftsstat, som skulle förorsakas härav, skulle med hittills gällande stat uppgå till allenast 1,900 kronor. då notaries lön enligt denna är 4,000 kronor + 900 kronor i tillfällig löneförbättring, medan sekreterares lön uppgår till 5,800 kronor + 1,000 kronor i tillfällig löneförbättring. Enligt det i statsverkspropositionen föreliggande förslaget till lönereglering för de centrala ämbetsverken, enligt vilket lönen för den förstnämnda tjänstebefattningen är upptagen till

6,420 kronor och för sekreterartjänst till 8,580 kronor, blir skillnaden 2,160 kronor.

I anslutning till vad här blivit anfört hemställes sålunda,

•
att notariebefattningen å medicinalstyrelsens veterinärbyrå förändras till sekreterartjänst samt att det ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen höjes med det belopp, som motsvarar skillnaden mellan notaries och sekreterares lön enligt den stat, som riksdagen beslutat.

Stockholm den 17 januari 1921.

Alfred Petré.

Axel von Sneidern.